

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K,
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K;
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K.

Polnletna številka 15 v.

Reklamacije so poštne preste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vrstijo,
imenuje. Enostopenjasti vstiki
(širina 88 mm) za enkrat 30 vrn.,
večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

46. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 18. maja 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljke
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

**Radi praznika izide prihodnja
številka „Rdečega Prapora“
jutri.**

Delavci v Ljubljani in okolici!

Vabimo Vas na

Ljudski shod

ki bo

**v nedeljo, dne 23. maja
ob pol 10. uri dopoldne**

na

vrtnu Narodnega doma

z dnevnim redom:

Novi davki.

Proti namenom vlade Bienerttha in Bilinskega, ki hoče ljudstvu navaliti več kakor sto milijonov novih indirektnih davkov, ki hoče zvišati vozne cene na železnicah na škodo potnikom tretjega razreda, ki hoče podražiti tovarne tarife tako, da bi se zopet podražil premog, ki pa varuje kapitaliste in veleposestnike vsake žrtve za državne in delne potrebe, je treba

mogočnega protesta.

Pokazati morate, da niste pohlevne ovčice, ki se dajo brez glasu goniti v gospodarsko klavnico! Pridite torej vsi na shod, da bo

impozantna Vaša manifestacija.

Okrajni odbor

jugoslovanske soc.-dem. stranke.

Sto milijonov novih davkov!

Finančni minister Bilinski izjavlja, da ne opusti nobene postavke svojega finančnega načrta. Od spoznanja onih, ki imajo ta hip usodo avstrijskih narodov v rokah, ni torej ničesar pričakovati. Če se hoče ljudstvo obvarovati ropa, ki mu je namenjen, tedaj pomaga edino boj.

Kakšno je darilo, ki ga prinaša Bienertthova vlada ljudstvu? Okroglih sto milijonov novih davkov hoče finančni minister iztlačiti iz prebivalstva.

Ogromna nova bremena se imajo naložiti na rame delavnemu ljudstvu.

Bogatinom se ima ohraniti privilegij, da jim ni treba plačevati.

Vlada potrebuje denarja. Še ni davno, kar se je zadnji finančni minister bahal, da ima skoraj dvesto milijonov prebitka v blagajni. Pa je prišla aneksija Bosne in Hercegovine, ki ne prinaša koristi ne narodom v Avstriji, ne v Bosni, in kase so izpraznjene, denarja ni, velika praznота se reži, kjer so bili milijoni, finančni minister pa pravi, da jo mora napolniti do zadnjega kota.

Vlada potrebuje denarja. Toda kdo je krič, da ga nima? Ali je ljudstvo zahtevalo bosensko pustolovščino? Ali je kdo vprašal ljudstvo, če želi aneksijo? Ali je kdo razložil, kakšne posledice

utegne imeti in koliko utegne veljati Aehrentholova častihlepnost?

Aneksija Bosne in Hercegovine je izvršila diplomacijo, na katero nima ljudstvo najmanjšega vpliva. Zakaj vsa zunanja politika je popolnoma odtegnjena sklepom ljudskega zastopa v parlamentu. Samo stroške te politike naj bi plačevalo ljudstvo!

Ne le sklenili, temveč tudi izvedli so aneksijo brez ljudstva. In izvedli so jo tako nerodno, da je stvar požrla

okroglih 54 milijonov odškodnine, ki se je morala plačati Turčiji;

več kakor 300 milijonov za vojne priprave proti Srbiji.

In že sedaj se sliši iz poučenih krogov, da bo vojna uprava zahtevala za

vojaško oboroževanje

in za

novе bojne ladje,

za namene militarizma in marinizma, ki že zdaj požirajo ogromne svote, še

nad pol milijarde kron.

In vse to naj plačuje ljudstvo, siromašno delavsko ljudstvo z indirektnimi davki, z zvišanim davkom na pivo, z zvišanim davkom na žganje.

Finančni minister pravi, da ne more druge dobiti denarja. Ne od kapitalistov, ne od veleposesnikov! Ne od ljudi, ki imajo milione in milione v bankah in podjetjih. Ne od onih, ki imajo cele dežele v posesti. Ne od kapitalističnih spekulantov. Ne od veletrgovcev, ne od borzijancev.

Šampanjec se ne obdači, ampak pivo in žganje. Stara navada! Električna razsvetljava in plin je brez davka, ampak za petrolej, ki ga rabi siromašno ljudstvo v svojih bornih stanovanjih, se plačuje davek. In tako naj bi šlo vso večnost!

Davek na pivo, ki znaša zdaj 34 vinarjev, naj se zviša na 70, torej več kakor podvoji!

Davek na žganje, ki je še leta 1901 znašal 70 vin. od stopnje, naj se zviša na 140 do 164 vinarjev.

Za liter piva, ki ima 10 stopinj, se plača zdaj $3\frac{4}{10}$ vinarja, v bodoče $7\frac{1}{10}$.

za liter piva, ki ima 13 stopinj, se plačuje $4\frac{4}{10}$ vin., v bodoče $9\frac{6}{10}$ vin.

Da bodo pivovarjari »zaokrožili« svote, ker ne bodo računali z desetinkami vinarja, se razume samoobsebi.

Kaj bi dejali kapitalisti, ako bi se zvišali direktni davki za 50 odstotkov! Nastal bi krič v Izraelu, da bi bila groza. Uprli bi se Nemci in Slovani, židje in kristjani, izpuhtel bi patriotizem in lojalnost. Ampak indirektni davki, ki jih plačuje ljudstvo, se smejo nakladati v nekončnost. Delavec, mali kmet, najmanjši obrtnik se sme odirati, zakaj gospoda misli, da se ne more braniti.

Ljudstvo pa mora pokazati, da se zna in da se hoče braniti! Ljudstvo ima moč v rokah, le voljo mora imeti, da jo porabi sebi v prid.

Finančni načrt Bilinskega ne sme postati zakon — to mora biti bojni klic vseh ljudi, ki žive od svojega dela.

Če potrebuje država denarja, naj ga vzame tam, kjer ga je v izobilju. Naj obdači denarne in zemljiške kapitaliste. Naj poišče denarja pri onih, ki imajo največ koristi od države.

Ne le da se morajo prepričati novi davki, ampak predrugačiti se mora ves dosedanja način obdavčevanja. Kdor ima večje dohodke, naj plača več davka. Za reveža, ki ima 600 goldinarjev do-

hodka, je 1 odstotek težko breme, za bogatina, ki mu teko nešteti tisočaki na leto, je taka mera šala. Kdor ima pol milijona dohodka, bo se lahko imel vile in palače, se bo lahko vozil po leti na Švedsko in po zimi v Nice in Egipt, tudi če bi moral plačati četrt milijona.

Obdači naj se veliko premoženje.

Obdačijo naj se dedščine.

Konec pa mora biti davkom na vsakdanji kruh, na vsak požirek, na zrak in na svetlobo!

V boj torej za svoje življenje!

Z vso močjo se mora voditi boj proti vladi, ki smatra ljudstvo za molzno kravo in proti vsem strankam, ki podpirajo to vlado in ji pomagajo izkoriščati ljudstvo.

Socialna demokracija Vas kliče! Pridružite se ji!

V boj!

Tržaške vesti.

V Trstu, 18. maja.

Mandič kontra Mandič. Stavka slovenskih voznikov iz okolice je končana. Trajala je štiri dolge mesece. Stavko so vpriporili narodnjakari pod direktnim vodstvom odvetniškega koncipienta ter predsednika slovenskih zizimbambul, dr. Jožeta Mandiča. Narodno časopisje poroča, da se je stavka končala z »velikim uspehom« za stavkajoče. O tem vspehu je mnogo dvomljivega, posebno če se pomisli, kaj vse sploh se upajo »rodoljubni« listi pisati v teh zadnjih časih. Za nas, ki smo zasledovali vso stvar in jo opazovali, ne da bi se vtičali v zadevo, ker so nam koristi delavnega ljudstva višji nego strankarska strast in dobičkaželjnost zasebnikov, je ta stavka zelo zanimiva in poučljiva. To pa zato, ker je gospod Mandič prav s to stavko do tal pobil lastno teorijo o sodelovanju vseh slojev in razredov v narodu in o nepotrebi razrednega boja.

Mandičeva teorija »vsi Slovani skupaj proti tujcu« se je prav pri tej stavki, ki je bila prva vpriporjena od »Narodne Organizacije« pokazala kot nevzdržljiva, neodgovarjajoča resnici ter popolnoma zgrešena. Naj navedem tu kratka dejstva.

Meseca januarja je tržaški magistrat oddal na javni dražbi delo za prevažanje kamenskega hrušča (gramoza) iz okoliskih kampolomov v mesto dvema slovenskima podjetnikoma, ne oziraje se na ponudbo, ki jo je bila predložila novoustanovljena narodna zadruga voznikov iz okolice pod Mandičevim vodstvom. To je Mandiča zbudilo tako, da je naščuval voznike za stavko. In res se je na shodu sklenila stavka proti dvema slovenskima podjetnikoma, ker tržaški magistrat ni imel ničesar več opraviti v tej zadevi. Razredni boj v najjasnejši obliki: Slovenski delojemalci proti slovenskim delodajalcem!

Gospoda Mandiča je najbrže kak razsoden človek v Narodnem Domu opozoril, da se vpriporjena stavka tepe z njegovimi lastnimi nazori o razrednem sodelovanju ter o skupnih neločljivih gospodarskih interesih vseh Slovanov brez razlike stanu in sloja. In Mandič je hotel takoj popraviti z njegovimi nazori se ne vjemajočo stavko. Našel je pa sledeči izid: Slovenska podjetnika gospoda Čoka in Turka je povabil k sebi, jima govoril na srce o mili domovini in o narodnih dolžnostih ter — kar je morda bilo čez vse merodajno — jima je ponudil odškodnino v denarju za izgubljeno kavcijo na magistratu in za izgubljeno delo. To je pomagalo. Slovenska podjet-

nika sta se odrekla delu in se javno izjavila v «Edinosti», da sta «solidarna» s stavkujočimi.

Stavka je trajala dalje in Mandič je imel tako priložnost pridigati narodno sovraštvo proti italijanskemu magistratu ter čuvati Slovence proti Italijanem sploh.

Magistrat, ko je videl, da sta se podjetnika odrekla delu, je takoj razpisal novo dražbo in ker ni bilo drugih ponudb, je sprejel edino ponudbo zadruga voznikov in ji oddal delo. Seveda je od začetka te zadeve pa do konca preteklo štiri mesece časa, v katerem je 200 voznikov izgubilo približno 400 kron na dan, kar znaša v 120 dneh svoto 96.000 kron! Za drugih 96.000 kron so se vozniki zadolžili in tako imamo okrog 192.000 kron izgube!

Ljudje se še zelo čudijo, ker so bili slovenski vozniki edini, ki so vložili ponudbo na magistrat; ni pa vložil ponudbe noben zasebnik. In ker so se vršile konference med Mandičem in zasebniki, ljudstvo opravičeno sumi, da se je tudi tukaj izdala zadostna svotica, katero bodo morali nazadnje plačati stavkujoči vozniki.

Narodnjaki vpijejo o narodni zmagi proti Italijanom; «Edinost» pa hvali italijanski magistrat, češ, da se je v tej zadevi obnašal dostojno, pošteno in nepristransko.

Vrag naj razume sedaj, kaj je to pravzaprav! Narodna ali razredna zmaga? Ali še celo gospodarski poraz?

Naj bo že, kakor hoče. Dejstvo, da je Mandič praktično pobil lastne teorije o razrednem sodelovanju, se ne more na noben način izbrisati. Mandič kontra Mandič! To je najzanimivejše v vsej tej zadevi.

Blizajo se volitve v tržaški deželni zbor. V četrti kuriji kandidira šest strank: Italijanski liberalci, slovenski slogaši, krščanski socialci, nemški nacionalci, italijanski republikanci in mi, italijanski ter jugoslovanski socialni demokratje s skupno listo. Iz tega je razvidno, da bo volilni boj jako zanimiv in buren. Dannadan se že vrše sestanki, seje in volilni shodi po mestu in po okolici. Borba postaja vsaki dan akutnejša; v tednu izidejo programi ter kandidatje vseh strank. Za 20 mandatov v IV. kuriji bo najbrže 120 kandidatov.

O borbi bomo poročali.

F. Milost.

Zagorski delavci!

V nedeljo, dne 23. maja t. l.
ob pol 3. uri popoldne bo

v dvorani gospoda Mihelčiča

velik delavski shod

s dnevnim redom:

1. Novi davki.
2. N. D. O. in socialna demokracija.

Poročal bo sodrug dr. Henrik Tuma iz Gorice.

Važnost dnevnega reda je tako umevna, da je ni treba posebej povdarjati. Na shod so vabljeni tudi vsi nasprotniki.

Sklicatelj.

Politični odsevi.

* Ogrska kriza, ki se vleče nerešena brez konca in kraja, je navidezno notranja ogrska zadeva. Nekoliko natančnejšega opazovanja pa pokaže, da tudi avstrijskemu prebivalstvu ne more biti vseeno, kako se reši stvar. Kriza je nastala — tako se splošno pripoveduje — zaradi bančnega vprašanja. Popolnoma resnično pa to ni in skoraj bi se lahko reklo, da je banka le pretveza, s katero bi ogrska vlada rada prikrila druge vzroke — in sicer močnejše delujoče vzroke. To se lahko trdi, če se opazuje, da je večina koalicije, ne da bi jo količkaj pekla vest, pripravljena sprejeti kompromis, po katerem bi se ogrska samostalna banka z lepimi frazami pokopala. Do krize bi bilo moralo priti tudi, če ne bi bila banka na dnevnem redu, kajti v koaliciji pokaže davno in posamezne stranke spletkarijo druga proti drugi kakor v kakšni intrigantovski komediji. To pa ni čudno, če se pomisli, da je vse koalicijsko vladanje zgrajeno na spletkarstvu in na nezvestobi. Ko je cesar, odnosno kralj imenoval Wekerle-Andraši-Košutovo vlado, se je to zgodilo na podlagi pogodbe, ki je obsegala čisto jasne določbe in pogoje. Koalicijska vlada je imela — kakor je dokazal Kristoffy — edino nalogo, urediti najnujnejše notranje zadeve, vsvariti večino za takozvane državne potrebašine, izvršiti volilno reformo na vsaj tako široki podlagi kakor je bila Kristoffyjeva in — razpisati nove volitve pa oditi. Vse to pa se je imelo zgoditi v

točno določenem času; imelo bi biti že predlanskim izvršeno. Koalicijska vlada je izpolnila le najmanjši del svoje naloge. Glavnega pogoja: Volilne reforme, ni izvršila. Zavlačila ga je namenoma in ko je delavstvo tako pritiskalo, da je moral Andraši vsaj na videz napraviti nekaj, je snel krinko in je predložil volilni načrt, ki na najnesramnejši način zasmehuje splošno in enako volilno pravico. Vlada, ki zna tako brezvestno pojesti svojo besedo, se ne more čuditi, če je odkritostvost tudi strankam, od katerih živi, neznan pojem. Da je sedaj pečejo koprive, ki jih je sama posejala, je le zaslužena kazen.

* V neodvisnjaški stranki je glavni vir onih zgg, ki delajo Wekerlu in Andrašiju, pa tudi Košutu največje preglavice. Iz oficioznih budimpeštanskih krogov se z vso vsiljivostjo razširja prerokovanje, da bo Andraši imenovan za novega ministrskega predsednika. To pa bi le tedaj kaj veljalo, če bi ostala dosedanja koalicija neraztrgana in bi podpirala vlado. Stranke, ki stoje na takozvani 67. podlagi, niso dovolj močne; brez neodvisnjaške stranke se ne da sestaviti večina. Koalicija pa bi morala sprejeti program, kateremu bi pritrdil vladar; ustanovitev samostalne ogrske banke bi morala torej odpasti in odložiti bi se morala tudi večina vojaških zahtev. Vladati je navadno bolj prijetno kakor jesti kruh opozicije, ki je včasih grenak. S tega stališča je umevno, da je Košut z Apponyjem in oni del neodvisnjaške stranke, ki jima sledi, pripravljen na kompromis, le da si rešijo ministrske listnice. Drugače pa misli skupina, ki se zbira okrog predsednika poslanske zbornice Justha in poslance Hollota. Justh je star radikalec, ki ima včasih otročje nazore, ampak vedno trdo bučo. Njemu ne gre v glavo, da bi imela neodvisnjaška stranka, ko je pri zadnjih volitvah uničila liberalno stranko, zatajevati svoj program do sodnega dneva, le da morejo vladati ljudje, ki zastopajo povsem drugačna načela. Že prej je delal vladi večkrat sitnosti. Ko so Hrvatje vodili svoj boj proti železničarski pragmatiki, ni hotel kot predsednik zbornice proti njim tako nastopati kakor je želela vlada in kakor so ravnali podpredsedniki. Tudi sicer je rad kazal, da ima svojo glavo. Odkar je izbruhnila kriza, je pa postal pravi rebelant in zadnje dni je počilo med njim in Košutom nasprotje, ki se ne da več prikrivati.

* Bogastvo Abdul Hamida preiskujejo in štejejo Mladotorki z veliko vnemo. Seveda jih ne vodi samo navadna znatiželjnost. Turška zbornica stoji na stališču, da je Abdul Hamid zbral svoje ogromno premoženje na krivičen način, namreč na račun države. V dobi absolutizma se državni in sultanovi dohodki sploh niso ločili in zato meni zbornica, da je država opravičena, konfiscirati Abdul Hamidovo imetje. Seveda so s tem razne težave. Kolikor se mogli doslej doznati, je Abdul Hamid nakopičil več kakor 15 milijonov turskih funtov, to je več kakor 300 milijonov kron. Od tega bogatstva je pa samo tretjina na Turskem; večji del pa je bivali sultan naložil v inozemskih bankah na Angleškem in Nemčiji. Strokovnjaki menijo, da te banke ne bode hotele izročiti Abdul Hamidovih vložkov državi.

Shodi.

Jesenice. 16. t. m. se je vršil na Savi pri Jelenju shod jeseniškega delavstva, ki je bil obiskan kot dosedaj še noben shod na Jesenicah. Dvorana pri Jelenju, galerija in stranska dvorana — vse je bilo nabito polno. Najprej je govoril sodrug Anton Kristan iz Ljubljane, ki se je ozrl na shod iz 9. maja, kjer se je preprečilo s piskanjem nezrelih fantičev, da nista liberalna proroka dr. Ograzen in Ribnikarjev Dolfe slišala na mestu odgovor za vse, kar sta povedala napačnega. Nato je v daljšem govoru, ki je bil ves čas burno aklamiran, obrazložil: kaj je Narodna Delavska Organizacija in kaj je Socialna demokracija. Za sodr. A. Kristanom je poročal sodrug Ivan Kocmur iz Ljubljane. V krepkih besedah je orisal izrabljanje narodnega čuta v kapitalistične namene, ki se ne pojavlja le v Slovincih, ampak ki je že v navadi tudi pri kapitalistih drugih narodov. Nemci imajo svojo «nemško-narodno delavstvo», ker jim je socialna demokracija preveč «internacionalna». Prav tako Italijani, Čehi i. t. d. Seve se ne gre nikjer za «narodnost», ampak za razdvojenje proletarijata. Govornik se je ozrl tudi na razmere, v katerih živimo, omenjal je bremena, ki smo jih dobili na svoja ramena vsled aneksije Bosne in Hercegovine, in onih, ki nam jih obeta vlada v obliki novih davkov na žgane pijače, na pivo i. t. d. Sodrugi Josip Kopač iz Trsta je dobil kot tretji besedo. V mojstrskem govoru je razložil tržaške razmere in namere dr. Mandiča, ki je povzročitelj zelte N. D. O. Opisal je položaj tržaškega proletarca, njegovo živlensko negotovost ter dokazal, kako nečuvno škoduje razdvojevanje delavstva na sploh. Apeliral je na jeseniško delavstvo, naj se složno bojuje za izboljšanje svojega gospodarskega položaja. — Vladni zastopnik je bil med govorom sodruga Kopača zelo «nervozen». — Govoril je še sodrug Cezar, ki je zahvaljeval sodruga govornike za lepe govore. Končno pa je sodrug Anton Kristan naglašal važnost današnjega shoda, obžaluje sicer, da se moramo v današnjih težkih časih na shodih pečati s takimi rečmi. Predlagal je sledečo reso-

lucijo: «Javni shod delavcev na Jesenicah, vršeč se dne 16. maja, izjavlja, da smatra za edino pravo zastopnico delavskega ljudstva socialno-demokratsko stranko, ki je doslej v vsem svojem delovanju s svojimi organizacijami pokazala, da ji je pred vsem glavna skrb, da se položaj delavskega ljudstva izboljša. Shod pa odklanja z vso odločnostjo vsako drugačno «organizacijo», ki ne stoji na razrednem stališču, pa naj se skriva pod narodno-delavskim ali kakršnokoli drugim imenom, ker je delavstvo prepričano, da si more izbojevati boljšo bodočnost le kot razredno-mednarodno organiziran činitelj. Nepobitna istina je, da mora proti mednarodno združenemu kapitalizmu nastopati mednarodno organizirani proletarijat.» Resolucija je bila soglasno sprejeta, na kar je predsednik sodrug S. Ogris zaključil lepo uspeši shod. — Z mirno vestjo lahko zapisemo, da je bil ta shod znamenita in dostojna manifestacija proti vsem tistim, ki rujejo med delavstvom proti edino pravi delavski stranki, socialno-demokratski! Krasen obisk je bil na shodu; tako je prav! Le naprej, sodrugi jeseniški! Na delo neumorno, brez ozira na desno in levo — zastava rdeča pa naj nas vodi do končne naše zmage! — r.

Vrtolba. Dne 2. majnika smo imeli tukaj zapušen shod, na katerem pa je bila prav velika udeležba. Porabiti smo hoteli priliko, ko je bil sodrug Ethin Kristan v Gorici, da pride tudi k nam in da ga slišijo naši delavci in kmetje. Sodrugi Kristan je v popularnem govoru razložil temelj in namene socializma in je v pravo luč postavil navadne klerikalne in narodnjakarske ugovore proti socializmu. S svojim živahnim govorom je napravil jako dober vtisk na poslušalce vrtolbenske, ki vedno radi slišijo pametno besedo. Socialno-demokratsko gibanje se pri nas prav lepo razvija ter upamo, da postane sčasoma vzorno za kmečke občine na Goriškem sploh.

Strokovni pregled.

Čitalnica strokovnih organizacij je že otvorjena. Vsak dan od 3. ure naprej do 9. ure zvečer je odprta v uporabo delavcem, ki so strokovno organizirani. V njej je nad 50 slovenskih, čeških, hrvatskih in nemških časopisov.

Shod krojačev v Ljubljani se je vršil v soboto večer pri Perlesu. Po blagajnikovem poročilu, ki se je odobrilo, je poročal sodrug Anton Kristan v daljših nalogah krojaške organizacije v Ljubljani. Lokal krojaške organizacije je: Selenburgove ulice 6/II.

Shod zidarjev se je vršil pri Levu v nedeljo 16. maja popoldne. Poročal je strokovni tajnik sodrug Anton Kristan o položaju zidarjev v Ljubljani. Sodrugi Vičič je govoril o važnosti zidarske organizacije. Pristopilo je tudi precej novih članov. Lokal zidarske organizacije je sedaj v Selenburgovih ulicah 6/II.

Pivovarniški in sodarski delavci v Ljubljani so imeli v gostilni sodruga Kolarja svoj shod. Poročal je sodrug Tokan.

Dobiček predilnice. Feliksdoška akcijska družba, ki ima predilnico in apreturo, je dosegla v l. 1908 — 278.282 kron čistega dobička. Akcionarji so dobili 10% dividende. Delavci pa brco, če so hoteli kaj boljše plačani biti.

Domače vesti.

— Štirideset let je minulo dne 14. maja, odkar je bil sankcioniran državni šolski zakon, ki na papirju v glavnem še zdaj velja v Avstriji. Z veseljem pa ni mogoče praznovati tega jubileja, zakaj izpolnilo se ni, kar se je pričakovalo od nove šolske postave. Pred vpeljavo konstitucije je bila šola popolnoma v rokah duhovščine. Učitelj je bil duhovniku podložen in popolnoma odvisen od njega. Cerkvena vlada v šoli je imela dvojne posledice; učiteljstvo je živelo v najhujši badi, pa tudi ni moglo biti mnogo vredno, ker samo ni imelo posebne izobrazbe. Šola pa ni izpolnjevala niti najskromnejših zahtev; malo čitati, malo pisati, prav malo računati, pa mnogo krščanskega nauka — to je bilo vse, kar je imela ljudska šola dajati učencem, v resnici jim pa večinoma še tega ni dajala, zakaj šol je bilo premalo in se te so bile večinoma enorazrednice. Novi šolski zakon je rodil mnogo izpremembe. Na papirju je učiteljstvo postalo neodvisno od duhovščine, šole so se množile in izpopolnjevale. Klerikalizem je zakrčal kakor da bi ga drli. Papež je prokel novi «brezbožni» zakon; ampak liberalizem je bil takrat še mlad in se ni ustrašil vatikanskih strel. Kapitalizem je smatral dobro šolo tudi za svojo potrebo, ker mu je inteligen ten delavec v njegovih podjetjih več koristil kakor neizobražena klada. A zboljšana šola je koristila tudi delavnemu ljudstvu. Delavec, ki se je naučil kolikor toliko spoznavati svet, se ni dal več zapeljavati, da je zemlja solzna dolina, za katero se nima brigati, ampak je spoznaval, da je življenje boj. Delavsko gibanje se je mogočno razvilo in kapitalizem se je ustrašil svojih lastnih duhov. Klerikalci so neprenehoma pritiskali na vlado, da bi poslabšala šole. Dobiti so jih hoteli zopet popolnoma v kremplje, a ker ni šlo naenkrat, so hoteli korakoma priti do cilja. Neprenehoma so vlagali predloge, s katerimi se je imela skrajšati šolska obveznost, odpraviti pouk o realnih predmetih, vpeljati in razširiti obvezno

«verske vaje», povečati vpliv duhovništva i. t. d. Mladi liberalizem se je upiral, a ko so kapitalisti spoznali, kakšno moč zajema delavstvo iz znanja, so se ustrašili. Liberalizem je pešal in opešal. Z raznimi novelami se je poslabšal šolski zakon; oblasti, ki so opazovale napredek klerikalizma, so popuščale in «liberalni» učni ministri so «razkladali» razne zakonite določbe v prid klerikalcem. Tem je rastel greben čimbolj je pešal liberalizem in zadnja leta smo bili priče klaverne slabotnosti, ki se je umikala pred klerikalnimi napadi ne le v ljudskem in srednjem šolstvu, temveč tudi na vseučiliščih. Prestavljanje, upokojevanje in odpustanje učiteljev, katere so denuncirali klerikalci, je prišlo na dnevni red, najzlastnejše izpričevalo si je pa spisal avstrijski liberalizem ob Wahrundovi aferi. Štirideset let je minulo; mnogo je bilo upanja, več smo doživeli razočaranja. Na straži za svobodno šolo stoji po štiridesetih letih le še socialna demokracija.

— **Bolj nacionalnih nacionalistov** ne bo izlepa kakor so nemški, posebno oni na Češkem pa na Štajerskem. Zato je posebno poučno, opazovati njih vedenje v politiki, kadar so nekoliko v stiski. Tako je bilo zadnji jeden, ko je bila na Spodnjem Štajerskem ožja volitev med nemškim nacionalcem Kralom in socialnim demokratom Horvatom. Ako bi bila volitev v resnici svobodna, tedaj najbrže se do ožje volitve ne bi bilo prišlo. Ampak nemški nacionalci niso hoteli le spraviti svojega Krala v ožjo volitev, temveč tudi zmagati. Njihovi pristasi po spodnjestajerskih mestih in trgih so večinoma delodajalci. Svojo gospodarsko moč so torej izrabljali, da so silili svoje delavce in posle na volišče za Krala. Tudi občine imajo po večini v svojih rokah, pa so tudi to priliko izkoristili, kjer se je le dalo. Policajni vodje in podobni organi so agitirali od hiše do hiše in razume se, da so hoteli volicem imponirati s svojim uradnim značajem. Taka uradna zloraba je bila zadnji teden že vsakdanja prikazen. Da so n. pr. na celjskem rotovžu izdajali glasovnice, na katerih je bilo že natisnjeno Kralovo ime, je skoraj malenkost v primeri z vsem sleparstvom, kar ga je klika uganjala. O golažu in klobasicah, o pivu in žganju, o kronicah in o niklastem denarju se skoraj ne izplača govoriti. Ampak najbolj značilno je to: Ko so opazili, da jim voda teče v grlo, so nemški nacionalci, nurdajcarji in niksbindšarji nabili — slovenske plakate za Krala. Taka je duša nacionalizma. Človek mora biti pač zelo naiven, če spričo takih dejstev ne izpregleda.

— **Luegerjeva enkopada na jug** je z nekega stališča vendar značilna za Jugoslovane. Težko da pojdejo dunajski kristjani na tak način misionirati na Francosko ali Angleško. Ampak v naše kraje prihajajo. Na Hrvaško se vozijo, pa v Bosno. To se pravi: Dunajski nazadnjakoviči smatrajo vse Slovence in Hrvate za klerikalno in antropriotar-darsko svojat, ki se ji zdi kakor v Jelačićevih časih najvišja slast, priklanjati se vsakemu, ki pride iz «cesarskega mesta» «do zemljice crne», posebno če je še znan zaradi klerikalnosti. Žalostno je, da ne misli tako samo stari farizej z dunajskega rotovža ali pa «duhoviti» Bielohlavek, ampak da nas sodi skoraj ves svet tako. Jugoslovan pa bacek — to sta dva pojma, ki se v naprednejšem svetu krijeta. In žal, da to mnenje ni daleč od resnice.

— **Sodrug Josip Petejan**, ki se je te dni preselil iz Pulja v Gorico, nas je naprosil, da objavimo sledeče vrstice:

Ker mi ni bilo mogoče ob odhodu iz Pulja, da bi se bil osebno poslovil z vsemi sodrugi in prijatelji, Vas tem potoma najpriserčneje pozdravljam in Vam kličem: Veselo na dalnje delo, ki smo ga skupaj pričeli in vspešno izvrševali v probujo in na korist istega proletariata. Zaupajte v svojo pravico in delavsko moč in vspeh Vam ne izostane. Da ste mi zdravi! Vas Josip Petejan.

— **Konsumna društva** so zadnji čas na dnevnem redu v predalih «Slovenskega Naroda». Pred kratkimi leti je imel liberalni list v tej zadevi zelo enostavno stališče. Sovražil je konsumna društva sploh — kakor dunajski Bielohlavek. Danes že nekoliko diferencira. Društva, o katerih slutiti, da kolikortoliko liberalizirajo, imajo milost pred njegovimi očmi. Vse svoje sovraštvo pa posvečuje zagorskemu konsumnemu društvu. Dne 11. t. m. pripoveduje, da mu niso všeč cene, vodja društva mu je nesposoben. Takih budalosti, ki se izlegajo v modrosti zagorskega inteligentnega dopisuna, znaša cel kupček. Ta «Narod» je nepreviden. Ne vemo, kaj porečeta njegova prijatelja Müller in Zimmermann, ki vedno tožarita potnikom, da je vsled konsumna taka konkurenca, da pojdeti na kant. Gospod oberzizibambula, ki fabricira tiste dopise, bi bil pač zelo srečen, če bi dosegel, da bi ugonobil sodr. Čobala, ki mu je tako na poti, in z njim vred konsumno društvo. Ampak «Narod», ki hoče biti glasilo inteligence, bi vendar lahko nekoliko kontroliral svoje dopise, da se ne bi z njimi tako krvavo smešil. Trud njegovega fanatičnega poročevalca je zaman in zato je komičen. Pred desetimi leti, ko je društvo začelo poslovati s 1400 kronami, so liberalci poizkušali vse mogoče, da bi je ugonobili, pa ni šlo. Sedaj, ko ima društvo 80.000 kron premoženja, je ta trud še bolj Sisifovo delo. «Slov. N.» pa, ki se toliko zanima za konsumna društva, bi imel vse bližje zglede za ogorčenje. Ozrl naj bi se na Hrastnik, kjer je njegov

človek, liberalni vodja, v dveh letih zagospodaril 10.000 kron ondodnim delavcem. Tu bi bilo bolj koristno, da bi svaril. Za društva, ki jih upravljajo delavci, pa ni treba, da bi ga bolela glava.

— **Zapiranje trgovin v Ljubljani.** Na obnem zboru trgovskega gremija je bilo sklenjeno, da se odpirajo in zapirajo v Ljubljani: trgovine z viktualijami v poletju (od aprila do konca septembra) se odpirajo v 7. jutraj, zapirajo pa ob 8. zvečer. Pozimi se odpirajo te trgovine ob 7. in zapirajo ob 7. Ob sobotah smejo biti te trgovine odprte do 8. zvečer. Vse druge trgovine se odpirajo celo leto ob 7. jutraj in zapirajo ob 7. zvečer. Te določbe veljajo le, ako deželna vlada tudi branjevcem in kramarjem zapove, da morajo ob tistem času odpirati in zapirati svoje prodajalnice.

— **Želje odvetniških koncipientov.** Justičnemu ministru Hochenburgerju so izročili zastopniki nižje-avstrijskega društva koncipientov spomenico, ki zahteva, naj ne znaša pripravljena doba sedem, marveč le štiri leta. Koncipientom naj se dovolijo lastne organizacije, v disciplinarnem svetu bodi polovica prisednikov koncipientov.

— **Za železnico Kamnik-Polzela** je vložilo štirideset občin ob kamniški železnici in projektovani po tubinjski dolini prošnjo na vojno in železniško ministrstvo. Ravno to so storile interesirane štajerske občine.

— **Močan udarec.** V Bercetovi gostilni v Dravljah je dne 8. majnika t. l. zvečer popivalo več domačih kmečkih fantov, med njimi tudi 20 letni Anton Grum in Janez Zdešar, posestnikova sinova iz Dravelj. Ob eni uri zjutraj so se napotili proti domu in se razdelili v dve nasprotni si gruč. Nastalo je izzivanje in na nekem križpotu pretep. Stirje fantje so stekli. Zdešarja je pa Anton Grum z neko veliko lopato udaril po glavi s tako močjo, da se je zlomil držaj in se je ta s krvjo oblit in nezavesten zgrudil na tla. Zdešarja so prepeljali v bolnišnico, Gruma pa so orožniki odtirali v zapor.

— **Važna nova iznajdba.** Ravno kar je bila te dni obelodanjena važna nova iznajdba, s pomočjo katere bo ohranjeno marsikatero človeško življenje v podzemskih jamah, ki so z dušilnimi plini napolnjene. S pomočjo nove iznajdbe, ki je bila v Lancashire na Angleškem uvedena, je možno ostati po pet do šest ur v rovu, napolnjenem s plini. Iznajdba sestaja iz posode, napolnjene s kisikom. Posoda je pritrjena na ledjih delavca, in od nje je napeljana cev, ki se pritrdi na usta; nos se mora popolnoma zamašiti. Iz posode varkuje človek potem svež zrak v se in izprijenega izdiha skozi v to svrhu prirejene cevi. Nova iznajdba bo posebne vrednosti pri rešilnem poslovanju ob času plinovih razstrelb po premogokopih.

Tržiški delavci!

V nedeljo, dne 23. maja

ob 3. uri popoldne Vas vabimo na

Ljudski shod

ki bo

v gostilniških prostorih gosp. Kavčiča z dnevnim redom:

Protest proti novim davkom.

Poročevalec sodrug ETBIN KRISTAN iz Ljubljane.

Delavci! Skrbite za mnogostevilno udeležbo, da bo Vaš shod mogočna manifestacija proti napadu na Vaše gospodarsko življenje.

Sklicatelji.

Zadnje vesti.

Štajerske volitve. Gradec, 18. maja. Doslej so znani sledeči rezultati iz kmečkih občin: V prvem okraju (graške okolice) sta izvoljena krščanska socialca Huber in Hosch proti nemškima agrarcema dr. Kapperju in Danielu.

Drugi okraj (Weiz) krščanski socialc Berger je izvoljen brez boja.

Tretji okraj (Hartberg) klerikalec Hagenhofer je izvoljen brez boja.

Četrty okraj (Feldbach) krščanska socialca Wagner in Krenn sta izvoljena proti nemškima agrarcema Klementu in Kolblu.

Peti okraj (Radgona): krščanski soc. Kern je izvoljen proti nemšk. agrarcu Neubauerju.

Šesti okraj (Lipnica): izvoljena krščanska soc. Schweiger in dr. Puchas proti nemšk. agrarcema Seutterju in Payerju.

Sedmi okraj (Nemški Lancperk): Izvoljena kršč. socialca Tomaschitz in Riemer proti nemšk. agrarcema Münzerju in Rumpfu.

Osmi okraj (Mürzzuschlag). Izid še ni znan. Deveti okraj (Ljubno): Izvoljen kršč. socialc Prisching.

Deseti okraj (Judenburg): Izvoljen nemški agrarec Brandl.

Enajsti okraj (Liezen): Izvoljen nemški agrarec Riemelmoser.

Dvanajsti okraj: Izvoljen kršč. socialc Riegler.

Trinajsti okraj (Gröbming): Izid še ni znan. V slovenskih okrajih so izvoljeni sami klerikalci.

Proračunski odsek. Dunaj, 18. maja. Proračunski odsek je včeraj nadaljeval posvetovanje

o proračunu železniškega ministrstva. Poslanec dr. Ellenbogen je govoril o raznih personalnih vprašanjih, ki so v zvezi z zadnjim plačilnim gibanjem železničarjev. Nadalje je govoril o vodnih pravicah. Povdarjal je, da mora ministrstvo končno začeti s porabo vodnih sil, da more industrija priti do njih rabe. Priporočal je uvedbo električnega obrata na arlski železnici, odsvetoval je pa od podržavljenja železnice Trst—Opčina in je vložil v tem zmislu resolucijo. Zdi se, pravi, kar se tiče reorganizacije železniške uprave, da se je stvar v ministrstvu prav pri korenini pokvarila, ker se posmatra le s čisto osebnega stališča. Tudi pota, po katerih hodi železniško ministrstvo glede na tarifno reformo, se ne morejo odobravati. Govornik je interpeliral ministra zaradi nameravanega zvišanja osebnih vozni cen.

Posl. Choc je zahteval, da postane generalna inšpekcija avstrijskih železnic neodvisna od železniškega ministrstva.

Posl. Vuković je govoril o dalmatinskih železniških razmerah. Glede na nameravano zvišanje osebnih tarifov meni, da jo nevarnost, da se odvrne tujski promet po eni strani čez Ogrsko in Reko, po drugi pa čez Nemčijo in Svico na jug.

Govorili so še Kotlař, Sramek, Maštalka, Štumpf in Steinwender, potem se je razprava odgodila na danes, ob 6. zvečer.

Parlamentarne težave. Dunaj, 17. maja. Korespondenca «Centrum» pravi, da se je vlada že začela z opozicijskimi strankami pogajati zaradi svojega nastopa spričo Sušteršičevega nujnega predloga o ogrski agrarni banki za Bosno. Poleg bosenske zadeve dela vladi finančni načrt Bilinskega hude skrbi. Opozicija proti podržavljenju davka na pivo (torej ne proti davku sploh!!!) je tako narasla, da je izginilo skoraj vsako upanje, da bi se ta davčni načrt mogel uresničiti. Nastalo je torej vprašanje, če bi ne kazalo, da bi se vlada zadovoljila samo z davkom na žganje (?), ali pa da bi opustila ves davčni načrt. Vlada še ni ničesar sklenila. Z ozirom na razpoloženje v zborici pa utegnejo imeti oni prav, ki mislijo, da dobi Bienerthova vlada v najboljšem slučaju proračunski provizorij in nič drugega.

Bosensko-agrarna banka. Sarajevo, 18. maja. Včeraj opoldne se je začelo v novi agrarni banki uradovati.

Finančni načrt Bilinskega. Praga, 17. maja. Včeraj je bilo tukaj več shodov, ki so protestirali proti finančnemu načrtu ministra Bilinskega.

Skupni finančni minister baron Burian. Dunaj, 18. maja. V nedeljo je bil Burian na avdienci pri cesarju. O tem se poroča: Avdiencia je bila predvsem v zvezi z Bienerthovim govorom in z ostro kritiko aneksijskega odseka o privilegiju za bosensko-agrarno banko. Kakor se govori v političnih krogih, ni baron Burian včeraj cesarju vročil pismene prošnje za odpust, pač pa se misli, da je usmeno izjavil, da je pripravljen, opustiti svoje mesto. Cesar doslej še ni sklenil ničesar in v omenjenih krogih se misli, da je vsekakor mogoče, da ostane Bienerth do sestanka delegacij v službi. — Po avdienci je Burian dalje konferiral z Aehrenthalom.

Korespondenčnemu uradu javljajo, da se ne strinja z resnico, da bi bil Burian na nedeljski konferenci cesarju predložil načrt bosenske ustave na predsankcijo.

Baron Burian razširja po časopisju vest, da ni v nikakršni zvezi z namenom, da se ustanovi mohamedanska visoka šola v Budimpešti, temveč da mu o takem načrtu sploh nič ni znano.

«Wiener Allgemeine Zeitung», ki ima stike z zunanjim ministrstvom, pravi, da je Burianovo stališče pač omajano, da pa na njegov odstop za sedaj ni misliti.

Dunajčani v Zagrebu. Zagreb, 18. maja. Člani dunajskega občinskega sveta, ki so v nedeljo zapustili Sarajevo, so došli včeraj ob 1/3. popoldne v Zagreb, kjer so bili mirno, toda hladno sprejeti. Socialno-demokratska stranka je sklenila, da opusti demonstracije, ker so se tukajšnji krščanski socialcem prijazni krogi zavezali, da ne bodo delali posebnih parad z Dunajčani. Na državnem kolo-dvoru je goste sprejel župan dr. Amruš z nekaterimi občinskimi svetovalci in magistratnim uradniki. Od vlade ni bilo nikogar, Rauch se je odpeljal v Martijanec, podban Grnković stoji pred demisijo, nadžupan Čuvaj je naznamil, da ga zadržujejo privatni opravki. Danes bo banket, katerega se udeležijo samo občinski svetovalci.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. (Zizibambule pri nas.) Ne vemo, kako je bilo «organizatorju» Škerlu pri duši, ko je predzadnjo nedeljo mesto backov našel zavedne delavce v Müllerjevi gostilni. Mi smo mislili, da bo vesel, ko je prišlo na shod toliko delavcev, da ni mogel v največjem optimizmu pričakovati več. Mislili smo, da govornika vedno bolj veseli, razkladati svoje nazore veliki množici kakor pa dvem, trem ljudem, ki se dolgočasijo. Spoznali smo pa, da imajo zizibambule od N. D. O. drugačne nazore. Oni so se ustrašili množice. Namesto da bi bili porabili priliko in spričo takega števila «uni-

čili» socialno demokracijo, so jo pa rajši popihali pod streho tja, kjer imajo vrabci mlade. Zakaj pa? Zagorski delavci niso Hanibali in jih že zato ne bi bili požrli, ker si ne marajo po nepotrebnem pokveriti želodca. Ampak najnovejši osrečevalci delavcev so že vedeli, zakaj so se tako podvzivali v »gornjo sobo«; lagati se je lahko, če tistega ni poleg, o katerem se hoče lagati, ampak v navzočnosti obrekovanega je težje obrekovati. S tega stališča je bilo čisto pametno, da so jo odkurili. Ampak sitno je zopet, da so jih rdečkarji videli. Če bi se bilo izvršilo vse tako po tistem, kakor so nameravali — glej, kako bi se dalo potem v »Narodu« bahati in lagati o stotinah narodnjakarskih delavcev! Zdaj pa se to ne gre. Kajti 15 je 15 in se ne da predelati v sto, če je bilo toliko prič. Dobro razumemo, da so se v takih razmerah jezili, vendar pa si bodo delavci zapomnili, kako znata gostilničar Korbar in dacar Juvan zmerjati. Take reči pridejo zmeraj lahko prav. Tudi da je nekdanji Obernemaur Kerschmigg zdaj vrhovni poveljnik naših 15 zizibambul, vemo zdaj in si zapomnimo za vsak slučaj. Ko so jo junaki Škerlove garde pobrisali in so delavci ostali sami, se je razvil med njimi pogovor. Sodrugi Čobal je dejal: Shoda sicer ne moremo imeti, lahko se pa pomenimo mirno pri mizi. Ta družba, ko se je ravno odstranila v podstrešno sobo, ne išče drugega med delavstvom kakor da bi delavski razred raztrgala v dva tabora in s tem pomagala kapitalistom izkoriščati delavce na eni strani kot producente, na drugi strani kot konsumente. Čobal opozarja na razne dogodke v Trbovljah, v Trstu in več drugih krajih, kjer so narodne del. org. organizirale stavkokaze, opozarja na gosp. Tauferja, ki je pri zadnji stavki leta 1903 nabiral po hišah stavkokaze tudi v Zagorju, in ki hoče danes organizirati novo tako družbo. Sodr. Čobal pravi: Liberalci in klerikalci na Slovenskem so s svojo geometrijo pri razdelitvi državnozbornskih in deželnozbornskih volilnih okrajev vedoma tako ravnali, da so nas ogoljufali za vsako politično zastopstvo; opozarja na druge dežele, na primer Štajersko, kjer so se industrijski okraji in mesta združili v skupne volilne okraje, da so tudi delavci prišli do zastopstva. Na Kranjskem pa nam hočejo isti delavski nasprotniki, ki sem jih omenil in ki so nas na političnem polju že ogoljufali, sedaj še gospodarsko škodovati. Končno naglašja, da če hočejo imeti zagorski liberalci in z njim združeni elementi kot sovražniki delavstva, boj, so delavci pripravljeni. V prihodnje se bode izdalo geslo: »svoji k svojim«, kdor ni z nami, je proti nam. Delavci so odobraval in se zavezali tudi, da se bodo tega gesla držali. Odšli so mirno kakor so prišli, ne zмене se

10 zapovedi za zdravje

lično tiskane, vposlje .poštne prosto in zastoj
lekarnar 24—21

Trnkóczy v Ljubljani.

Dobijo se tudi osebno v njegovi lekarni.

Modni salon M. Sedej-Strnad Ljubljana

Prešernove ulice št. 3 (v palači »Mestne hranilnice«)

priporoča cenjenim damam svojo bogato zalogo klobukov najnovejših fason in najfinejšega okusa.

Za veselice

in druge prireditve korijandoli, šaljive predmete za bazar, lampione, za šaljivo pošto izredno cene in lepe razglednice, serpentine i. t. d. priporoča

Ivan Vrečko

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Trgovina s papirjem.

dalje za pod streho zborujočih 15 zizibambulov. Na svidenje, gosp. Oberzizibambul!

Društvene vesti.

§ Delavska tiskovna družba v Ljubljani je opustila svoj lokal na Dunajski cesti ter se je preselila v Šelenburgove ulice 6/II, kjer so skupni lokali. Prosimo, da se to vzame na znanje. — Uredništvo in upravnništvo »Naprej« je sedaj tudi v Šelenburgovih ulicah 6/II.

§ Pozor, sodrugi iz Otaleža in okolice! Dne 20. t. m. ob 3. uri popoldan se vrši pri g. F. Vogriču na Travniku javno predavanje o predmetu: Postanek in razvoj človeške družbe. Predava prof. dr. Dragotin Lončar iz Idrije. Po predavanju se vrši važna seja zaupnikov. Pridite vsi!

§ Delavsko izobraževalno društvo v Pulju je imelo v nedeljo, 9. t. m., svoj občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v odbor: Predsednik sodrug Vilim Haramina, tajnik Zivko Desić, blagajnik Fran Fabjanić, knjižničar Matija Pogacnik, preglednik Julij Kolarić.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah **„Rdeči Prapor“**

BLUZE

v težki svili, volni in drugim modnim blagu, v krasnih modelih, naj-novejša modna krila, kostume, dežne plašče, otročje obleke, krstno opravo, prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Naj-finejše otročje kapice, klobučke, plaščke, pariške modroce, nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine zavrtnice, naramnice, ovrtnike, srajce in drugo perilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Krištofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene radi male režije brez konkurence. 52—26

Telefon št. 177

52—46

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam

**zagrebško in
: češko pivo :**

Stanje hran. vlog: nad 35 milijonov kron. Rezerv. zaklad: nad 900.000 kron

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladotletnih otrok in varovancev. 26—10

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5%, naloženo.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša trdka za naročevanje ozir. nakupovanje

Čoplov za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleskih za vozove.

Emajline prevlake, pristne, v posodah po 1/2, 1/4, 1/8 in 1 kg. 104—46

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvastega za pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravljena za vsakovrstne prevlake.

Brunolna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno
l. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
l. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prva domača slov. pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

Ustanovljeno leta 1855.

Stevilka telefona 210.

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborno pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

10—7

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Raut.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.